

Den färskaste boken om Rembas och Porkala-släkten Strömsten utgör ett välkommet bidrag till den västnyländska berättelsen.

■ Gurli och Walfrid Strömsten vittjar en ryssja på 1910-talet på Bockfjärden, som förr också kallades för Sumpen tack vare att den var så rik på fisk.
FOTO: PRIVAT

BOKRECENSION

Hemman i Porkala nav för fångslande historia

Bok: Rembas. Porkala - Hangö tur retur. 300 år med släkten Strömsten på Rembas i Kyrksläotts skärgård. Arbetsgrupp: Sigbritt Backman, Sheila Liljeberg-Elgert, Viveca Strömsten och Richard Elgert (layout). Utgivare: Kyrksläotts hembygdsförening. 2021, 160 sidor.

”Uppförandet af ett samlingshus för Porkala ungdomsförening, utbjudes härmed till den minst fordrande. Anbud emottages och närmare underrettelser lämnas hos undertecknad å Porkala Rembas, där äfven ritningar finnas till påseende. Walfrid Strömsten.”

Så löd tidningsannonsern i Veckobladet 16.3 1907 då det var aktuellt att börja resa föreningshuset Rigårdsnäs, som sedan 1908 står i sin vackra skrud invid det smala Lillkanskogsundet på Porkala udd.

Walfrid Strömsten var långvarig husbonde på Rembas, ett hemman med huvudbyggnad vid stranden till Bockfjärden i södra delen av vidsträckt Porkala udd. Remben,

■ Bostadshuset på Rembas restes för över ett sekel sedan vid stranden till Bockfjärden. FOTO: PRIVAT

som Walfrid Strömsten också kallades enligt seden att benämnas hemmansägarna enligt gårdens namn, var en man med många järn i elden. Han var inte endast en av eldsjälarna i Porkala ungdomsförening, utan också kommunalman (bland

annat ordförande för fullmäktige), medlem i Porkala folkskolas direktion, auktionsförrättare och far till tre barn, av vilka ett dog bara några dagar gammal. Det var också Walfrid Strömsten som uppförde det nuvarande boningshuset på Rembas.

Brett innehåll

Remben är en av de mer framträdande personerna i den färskaste historiken *Rembas. Porkala - Hangö tur och retur*, vars centrala innehåll sammanfattas i bokens undertitel: *300 år med släkten Strömsten på Rembas i Kyrksläotts skärgård*.

Det handlar alltså om en hemmans- och släkthistorik, men här skall genast klargöras att innehållet i den 160 sidor digra skriften gott kan beskrivas som orts- och regionalhistoria. Fram rullas även lots-, fiskeri-, sjöfarts- och skolhistoria, genom de personer som presenteras – lotsar, företagare inom fiskerinäringen, en Kap Hornare och flera lärare.

Boktiteln avslöjar att också Hangö behandlas. Det var nämligen

till Hangö som familjen flyttade från Rembas då Porkalaområdet tömdes 1944 för att ge rum för en Sovjetbas.

Flera släktled

Rembas nämns första gången i fogderäkenskaper år 1540 och det dåvarande hemmanet låg längre ner mot Porkala by än dagens. Ågorna har senare delats.

Från år 1730 och över tre decennier framåt innehades Rembas av lotsen Erik Michelsson, som nämnda Walfrid Strömsten i rakt nedstigande led härstammade från. Dagens invånare på Rembas räknar därmed 1730 som start för sin släkts liv och vardag på hemmanet.

I den aktuella historiken ligger tyngdpunkten på de senaste 150 åren, en tidsperiod som i sig bjuder på mycket dramatik och stora förändringar i samhället.

Industri, skolor

Porkala Konserv grundades av några bröder Strömsten 1927. Det här kända bolagets verksamhet presenteras fylligt, framför allt dess drygt fyra decennier långa epok i Hangö dit rörelsen flyttade i samband med evakueringen av Porkalaområdet.

Systrarna Gurli och Svea Strömsten, döttrar till Walfrid och Alma Strömsten, utbildade sig vid seminarier i Ekenäs och hör till de personer inom släkten som hann arbeta som lärare.

Till bokens styrkor hör att kvinnorna och deras sysslor överlag får en framträdande plats, vilket inte är

en självklarhet i historiker, ens i dag.

Proffs anlitas

Rembas fungerar numera som sommarställe. Bakgrunden till historiken är att den äldsta personen i familjen som nu vistas där, **Viveca Strömsten**, ville att gårdens mångsidiga och tidvis dramatiska historia sammanfattas och sätts på pränt, inte enbart för hennes egna två barn utan också för kommande generationer och andra intresserade.

För uppdraget engagerades lokalhistorikern **Sigbritt Backman**, som sammanställde det digra faktaunderlaget i textform. **Sheila Liljeberg-Elgert** anlitas att bistå som skribent, medan **Richard Elgert** skötte om brytningen. Nämnda trio hör till de namnkunnigaste när det gäller den lokalhistoriska produktionen i nejden och de tre var också med i arbetet med verken *Porkala. Byn vid havet* som utkom 2004 och uppföljaren *Porkala. Bygd i förvandling* som utgavs fyra år senare.

Det här är en historik där smått och stort, personligt och mer allmänt svaras ihop till en balanserad helhet som framställs på ett medryckande sätt.

Boken är rikt illustrerad och välredigerad. Den är tryckt i en upplaga på 500 exemplar och säljs i Luckan och bokhandlar i regionen, samt på nätet via Kyrksläotts hembygdsförenings hemsida.

NICLAS ERLIN

niclas.erlin@ksfmedia.fi